

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏ



ՏԱՐԵՎԱՆ ՀԱՂՈՐԴՈՒՄ

2018 ԹՎԱԿԱՆԻ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

ԵՐԵՎԱՆ 2019

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ	3
ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑ	3

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՎՅԱԼՆԵՐ	3
ՄԱՍ 1. ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆԻ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՄՓՈՓ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ.....	9
ՄԱՍ 2. ՌԻՍԿԵՐԻ ՎՐԱ ՀԻՄՆՎԱԾ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՄՓՈՓ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ	11
ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԱՎԻԱՑԻԱՅԻ ԿՈՄԻՏԵԻ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ.....	11
ՀՀ ԱՌՈՂՋԱՊԱՅՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌՈՂՋԱՊԱՅԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿԻ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ	12
ԶՐԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ.....	13
ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ ԱՊԱՅՈՎՈՒԹՅԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ.....	15
ՀՀ ԱՐՄԱՎԻՐԻ ՄԱՐԶԻ ՆՈՐԱԿԵՐՏ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ.....	18
ՀՀ ԷՆԵՐԳԵՏԻԿ ԵՆԹԱԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔՆԵՐԻ ԵՎ ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ.....	19
ՀՀ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԻՐԱԿԻՃԱԿՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ	27
ՀՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ՉԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ	30
ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒՄ ԻՐԱԿԱՆԱՑՆՈՂ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԼԻՑԵՆԶԻԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ.....	31
ԴԵՂԱՏՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅԱՆ ԼԻՑԵՆԶԻԱՎՈՐՄԱՆ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ.....	32
ՀՀ ԲՆԱՊԱՅՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ	33
ՏԵՍՉԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ	36
ՆԵՐՄՈՒԾՄԱՆ ՄԱՔՍԱՏՈՒՔԵՐԻ (ՀԱՄԱՐԺԵ ԱՅԼ ՏՈՒՔԵՐԻ, ՀԱՐԿԵՐԻ ԵՎ ՎՃԱՐՆԵՐԻ) ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԸ ՀԱՇՎԵԳՐԵԼՈՒ ԵՎ ԲԱՇԽԵԼՈՒ, ԴՐԱՆՔ ՈՐՊԵՍ ԵՎԱՍՏՈՒՏ ԱՆԴԱՍ-ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲՅՈՒՋԵՆԵՐ ՓՈԽԱՆՑԵԼՈՒ ԿԱՐԳԻ ՄԱՍԻՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՅՊԱՆՄԱՆ ՆԿԱՏՄԱՍԲ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ (ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՍ ԵՐԿՐՆԵՐԻ ԱՌԻԴԻՏԻ ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ՀԵՏ ՀԱՄԱՏԵՂ).....	39
ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ՀԵՏՈ ՏԱՐԿՈՂ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ	42
ՄԱՍ 3. ՀԱՇՎԵՔՆՆԻՉ ՊԱԼԱՏԻ ՆԵՐՔԻՆ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՆԵՐԻ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՌԻԴԻՏԻ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ	47
ԵԶՐԱՀԱՆԳՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	54

ՀԱՄԱՌՈՏ ԱՄՓՈՓԱԳԻՐ

Հայաստանի Հանրապետության հաշվեքննիչ պալատը (այսուհետ՝ Հաշվեքննիչ պալատ) գործում է «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքն ուժի մեջ մտնելու պահից՝ 2018 թվականի ապրիլի 9-ից: Հաշվեքննիչ պալատը ՀՀ վերահսկիչ պալատի իրավահաջորդն է:

Հաշվեքննիչ պալատն իր գործունեության առաջին տարում իրագործել է ՀՀ վերահսկիչ պալատի գործունեության տարեկան վերջին ծրագիրը:

Սույն տարեկան հաղորդումը ներկայացվում է ի կատարումն ՀՀ Սահմանադրության 198-րդ հոդվածի 3-րդ մասի 1-ին կետի, ինչպես նաև «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 1-ին կետի ա) ենթակետի և 46-րդ հոդվածի պահանջների: Այն պատրաստվել է՝ առաջնորդվելով Առևտրի բարձրագույն մարմինների միջազգային կազմակերպության (INTOSAI) ստանդարտներով:

Սույն տարեկան հաղորդումը հանդիսանում է ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի առաջին տարեկան հաղորդումը: Այն ներկայացնում է հանրային ֆինանսների և սեփականության ոլորտում 2018 թվականի շրջանակներում իրականացված հաշվեքննության վերաբերյալ աշխատանքները:

ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՆԵԱՑ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՎՅԱԼՆԵՐ

2018 թվականի գործունեության տարեկան ծրագրով նախատեսվել է 25 հաշվեքննություն, որից երկուսը, հիմք ընդունելով «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 34-րդ հոդվածի 7-րդ մասի պահանջները, Հաշվեքննիչ պալատի համապատասխան որոշումներով կասեցվել է:

Նախատեսված 25 հաշվեքննությունից 5-ն ավարտվել է 2018 թվականի ընթացքում, իսկ մյուս 20-ը, հիմք ընդունելով «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 25-րդ հոդվածի 4-րդ մասի պահանջները, տվյալ տարում չավարտելու կապակցությամբ տեղափոխվել են հաջորդ տարի: 2019թ. գործունեության տարեկան ծրագիր տեղափոխված 20 հաշվեքննությունից երկուսը մնում է կասեցված, 4-ը դեռ շարունակվում է, իսկ 14-ն ավարտվել է: Ավարտված 14 հաշվեքննության արդյունքները Հաշվեքննիչ պալատի համապատասխան որոշումներով հաստատվել են 2019 թվականի առաջին եռամսյակում:

Այսպիսով, 2018թ. գործունեության տարեկան ծրագրով հաստատված 25 հաշվեքննությունից 19-ն ավարտված են, երկուսը՝ կասեցված, իսկ 4-ի մասով հաշվեքննության աշխատանքները շարունակվում են: Դրանք վերաբերում են ՀՀ պաշտպանության նախարարության, «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի, Ռուս-Հայկական համալսարանի (ՌԴ հաշվիչ պալատի հետ համատեղ) և Դեղերի շրջանառության պետական կարգավորմանն ուղղված ֆինանսատնտեսական գործունեության գործընթացի հաշվեքննությանը:

Ռուս-Հայկական համալսարանում (ՌԴ հաշվիչ պալատի հետ համատեղ) հաշվեքննության իրականացումը հետաձգվել է՝ նկատի ունենալով ՌԴ հաշվիչ պալատի նախագահի պաշտոնական առաջարկն առ այն, որ ՌԴ կառավարության կառուցվածքում տեղի ունեցող փոփոխություններն այդ պահին սահմանափակում են լիարժեք և արդյունավետ հաշվեքննության իրականացումը:

ՀՀ պաշտպանության նախարարությունում, «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամում, Դեղերի շրջանառության պետական կարգավորմանն ուղղված ֆինանսատնտեսական գործունեության գործընթացին վերաբերող հաշվեքննություններն իրենց բնույթով բավականին ընդգրկուն են, ծավալուն և առանձնահատուկ: Օրինակ՝ պաշտպանությանն առնչվող միջոցների հաշվեքննությունն ընդգրկում է 2009 թվականից մինչև 2018 թվականի գործունեության հետևյալ առարկաները՝ ռազմական տեխնիկայի, սպառազինության, ռազմամթերքի և ռազմատեխնիկական միջոցների ապահովմանն ուղղված պետական գաղտնիք պարունակող գնումներ, արտաբյուջետային միջոցների ձևավորում և օգտագործում, ՀՀ կողմից հիմնադրված պաշտպանության ոլորտում գործող հիմնադրամների ֆինանսատնտեսական գործունեություն, իսկ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի մասով հաշվեքննությունն ընդգրկում է 2015 թվականից մինչև 2017 թվականն ընկած ժամանակահատվածը: Ի դեպ, երկու դեպքում էլ՝ նախկինում այդ թեմաների նկատմամբ Վերահսկիչ պալատի կողմից վերահսկողություն չի իրականացվել: Բավականաչափ առանձնահատուկ է նաև դեղերի շրջանառության գործընթացի հաշվեքննությունը, որը նույնպես պահանջում է համապատասխան ռեսուրսներ: Նկատի ունենալով փաստերի հետազոտման, վերլուծության ու եզրահանգման միջոցով նշված հաշվեքննությունների օբյեկտիվ անցկացման օրինական պահանջը՝ Հաշվեքննիչ պալատը որոշել է դրանց իրականացման ժամկետները հետաձգել մինչև 2019 թվականի հունիսի 30-ը:

Ավարտված 19 հաշվեքննությունից մեկը վերաբերում է ԵԱՏՄ մարմիններում բյուջետային միջոցների ձևավորմանը, կառավարմանն ու տնօրինմանը, գույքի և այլ ակտիվների օգտագործմանը (միության անդամ երկրների աուդիտի բարձրագույն մարմինների հետ համատեղ):

Համաձայն «Եվրասիական տնտեսական միության մարմիններում արտաքին աուդիտ (հսկողություն) իրականացնելու մասին» Հիմնադրույթի 62-րդ կետի ԵԱՏՄ մարմիններում իրականացված արտաքին աուդիտի (հսկողության) արդյունքներով կազմված և ԵԱՏՄ պետական ֆինանսական վերահսկողության բարձրագույն մարմինների (այդ թվում՝ ՀՀ վերահսկիչ պալատի) կողմից համատեղ որոշումներով հաստատված ամփոփիչ հաշվետվությունները ներկայացվել են Եվրասիական տնտեսական Բարձրագույն խորհրդի քննարկմանը: Հաշվետվության վավերացման գործընթացի ավարտից հետո ստորագրված հաշվետվության օրինակը Հաշվեքննիչ պալատի կողմից ստանալուն պես, այն սահմանված կարգով կներկայացվի Ազգային ժողովին և կառավարությանը, ինչպես նաև կտեղադրվի պալատի պաշտոնական կայքում:

Իրականացված 18 հաշվեքննության արդյունքներով Հաշվեքննիչ պալատի կողմից հաստատված ընթացիկ եզրակացությունները օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետում ներկայացվել են Ազգային ժողով, Կառավարություն և հաշվեքննության համապատասխան օբյեկտներին, և դրանցից 17-ը, «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 30-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջներին համապատասխան, հրապարակվել են Հաշվեքննիչ պալատի պաշտոնական և ՀՀ հրապարակային ծանուցումների ինտերնետային կայքերում: Զանի որ ՀՀ պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններին և հիմնարկներին պատկանող էլեկտրոնային շտեմարանների հաշվեքննությունն իր մեջ պարունակում է այնպիսի տեղեկություններ, որոնց տարածումը կարող է վնաս հասցնել Հայաստանի Հանրապետության անվտանգությանը, այն համարվել է «գաղտնի» և չի հրապարակվել:

Կասեցվել են ՀՀ տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարության, ինչպես նաև «Ռադիոհիգուտոպների արտադրության կենտրոն» ՓԲԸ-ին շինարարության նպատակով պետական բյուջեից հատկացված միջոցների օգտագործման հաշվեքննությունները: Կասեցումների համար հիմք է հանդիսացել հաշվեքննության օբյեկտների կողմից հաշվեքննողների օրինական պահանջների կատարման անհնարինությունը: Հաշվեքննիչ պալատը, ղեկավարվելով «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ հոդվածի 6-րդ մասի պահանջներով, ՀՀ տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների, ՀՀ առողջապահության և ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարներին, ինչպես նաև վերադասության կարգով ՀՀ Վարչապետին առաջարկել է օրենքով սահմանված կարգով պատասխանատվության ենթարկել հաշվեքննության օբյեկտների այն պաշտոնատար անձանց, որոնք չեն կատարել «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի և հաշվեքննություն իրականացնող անձանց օրինական պահանջները:

Հինգ առանձին ուղղություններով Հաշվեքննիչ պալատը եկել է հետևության, որ կատարված որոշ արարքներ պարունակում են առերևույթ հանցագործության հատկանիշներ, և այդ նյութերը համապատասխան որոշումներով ուղարկել է ՀՀ գլխավոր դատախազություն: Դրանցից երկուսը վերաբերում է ՀՀ Էներգետիկ ենթակառուցվածքների և բնական պաշարների նախարարության («Բարձրավոլտ էլեկտրացանցեր» ՓԲԸ-ի մասով), երկուսը՝ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի, իսկ մեկը՝ ՀՀ Արմավիրի մարզի Նորակերտ համայնքի հաշվեքննություններին:

Հաշվեքննությունների շրջանակը եղել է բավականին ընդգրկուն և ներառել է սոցիալական ապահովության, առողջապահության, Էներգետիկայի, բնապահպանության, ջրային տնտեսության, գյուղատնտեսության, պաշտպանության և անվտանգության, տնտեսական զարգացման, միջազգային համագործակցության և այլ ոլորտները:

Հաշվեքննություններն իրականացվել են «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով: Հաշվեքննողները կիրառել են հաշվեքննության «ֆինանսական», «համապատասխանության» և «կատարողականի» տեսակները՝ օգտագործելով հաշվեքննության համար նախատեսված բոլոր ընթացակարգերը:

ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԻ ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

<i>Ֆինանսական</i>	9
<i>Համապատասխանության</i>	14
<i>Կատարողականի</i>	8
<i>Համակցված /ֆինանսական, համապատասխանության/</i>	7
<i>Համակցված /կատարողականի, համապատասխանության/</i>	3
<i>Համակցված /ֆինանսական, համապատասխանության, կատարողականի/</i>	2

Նախատեսված 25 հաշվեքննությունից երեքի իրականացման պահանջն ամրագրված է «Հանրային ֆինանսական քաղաքականության բարեփոխումները Հայաստանում» ԵՄ բյուջետային աջակցության համաձայնագրում՝ որպես 2018 թվականի համար

հատուկ նախապայման: Մասնավորապես, համաձայնագրով 2018 թվականի համար Հաշվեքննիչ պալատի մասով սահմանվել են հետևյալ պահանջները.

- 2017 թվականի պետական բյուջեի ծախսերի առնվազն 17.5 տոկոսը ISSAI 100, ISSAI 200 և ISSAI 400 ստանդարտներին համապատասխան ենթարկել «ֆինանսական» և «համապատասխանության» հաշվեքննության:
- Նախորդ երկու տարիներից տարբերվող ոլորտներում ISSAI 100 և ISSAI 300 ստանդարտներին համապատասխան իրականացնել «կատարողականի» հաշվեքննություն:
- Պահանջվող հաշվեքննությունների արդյունքները ներկայացնել Ազգային ժողով և դրանք հրապարակել Հաշվեքննիչ պալատի պաշտոնական ինտերնետային կայքում:

Վերոգրյալ բոլոր պահանջներն ամբողջությամբ կատարվել են միջազգային ստանդարտներին համահունչ՝ 2017 թվականի պետական բյուջեի ծախսերի 17.5 տոկոսի փոխարեն իրականացվել է ֆինանսական և համապատասխանության հաշվեքննություն 22 տոկոսի նկատմամբ:

2018թ. գործունեության տարեկան ծրագրով իրականացված հաշվեքննությունների միջոցով բացահայտվել են բազմաթիվ անհամապատասխանություններ և խեղաթյուրումներ:

Արդյունքում, բացահայտված խնդիրների, անհամապատասխանությունների և խեղաթյուրումների վերացման և բացառման, ինչպես նաև աշխատանքների արդյունավետության բարձրացման համար հաշվեքննության, ստուգման օբյեկտներին, ՀՀ կառավարությանը և այլ մարմիններին ներկայացվել են ընդհանուր թվով 359 առաջարկություններ, որոնք բնութագրական հատկանիշով կարելի է բաժանել երեք տեսակի՝ համակարգին միտված, արդյունքին միտված և խնդրին միտված:

Համակարգին միտված առաջարկությունները նպատակ են հետապնդում բարելավելու կառավարման, ֆինանսական, իրավական համակարգերի գործունեության արդյունավետության բարձրացումը: Հաշվեքննիչ պալատի կողմից 2018 թվականի տարեկան ծրագրով իրականացված հաշվեքննությունների արդյունքում ներկայացվել է համակարգին միտված 44 առաջարկություն:

Արդյունքին միտված առաջարկությունները նպատակ են հետապնդում բարելավելու ծրագրերը և ծառայությունները նպատակներին և ակնկալվող արդյունքներին հասնելու համար: Հաշվեքննիչ պալատի կողմից, 2018 թվականի տարեկան ծրագրով, իրականացված հաշվեքննությունների արդյունքում ներկայացվել է արդյունքին միտված 128 առաջարկություն:

Խնդիրների բացահայտմանը և լուծմանը միտված առաջարկությունների նպատակը հաշվեքննության արդյունքում բացահայտված անհամապատասխանությունների և խեղաթյուրումների վերացումը կամ շտկումն է: Հաշվեքննիչ պալատի կողմից 2018 թվականի տարեկան ծրագրով իրականացված հաշվեքննությունների արդյունքում ներկայացվել են խնդիրներին միտված 187 առաջարկություններ:

Ֆինանսական և համապատասխանության հաշվեքննությունների արդյունքներով տրվել են «հաշվեքննության կարծիքներ», մասնավորապես՝

- տրվել է 3 դրական եզրահանգում, քանի որ ստացվել է բավարար տեղեկատվություն հաշվեքննություն իրականացնելու համար և էական խեղաթյուրումներ չեն հայտնաբերվել,
- 9 ոչ լիարժեք եզրահանգում, քանի որ հայտնաբերվել են էական խեղաթյուրումներ, դրանց հետևանքները համատարած չեն, և հաշվետվություններն էականորեն խեղաթյուրված են, կամ հայտնաբերվել են էական խեղաթյուրումներ, դրանց հետևանքները համատարած չեն, և անհնար է ստանալ բավարար տեղեկատվություն հաշվեքննություն իրականացնելու համար:

Բացասական եզրահանգում չի տրվել, քանի որ չեն հայտնաբերվել էական խեղաթյուրումներ, դրանց հետևանքները համատարած չեն եղել, և հաշվետվություններն էականորեն խեղաթյուրված չեն եղել:

Կատարողականի հաշվեքննություններով ներկայացվել են «տնտեսման» և(կամ) «օգտավետության» և(կամ) «արդյունավետության» սկզբունքների պահպանման վերաբերյալ հաշվետվություններ:

ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆԻ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ԳԾՈՎ ԶՊԱՅՊԱՆՎԱԾ ՍԿԶԲՈՒՆՔՆԵՐ

<i>Տնտեսման</i>	4
<i>Ճախսային արդյունավետության</i>	2
<i>Նպատակային արդյունավետության</i>	5

Ընթացիկ եզրակացությունները կազմվել են՝ հիմք ընդունելով հաշվեքննության ընթացքում հաշվեքննողների կողմից կազմված հաշվեքննության (ստուգման) արդյունքների վերաբերյալ արձանագրությունները: Բոլոր ուղղություններով կազմվել է հաշվեքննության (ստուգման) 108 արձանագրություն, որից 14-ը գաղտնի: Դրանք ամբողջությամբ, համաձայն «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 35-րդ հոդվածի 3-րդ մասի, ներկայացվել են հաշվեքննության (ստուգման) օբյեկտների ղեկավարներին: Վերջիններիս կողմից ներկայացվել են առարկություններ և բացատրություններ, որոնց մեծ մասը Հաշվեքննիչ պալատի կողմից չեն ընդունվել, քանի որ եղել են չիմնավորված և չփաստարկված կամ պարզապես իրենցից ներկայացրել են մեկնաբանություններ և բացատրություններ արձանագրված անհամապատասխանությունների և խեղաթյուրումների վերաբերյալ: Հաշվեքննիչ պալատի կողմից ընդունված առարկությունները հաշվի են առնվել ընթացիկ եզրակացությունների մշակման գործընթացում:

Հաշվեքննիչ պալատն, առաջնորդվելով ISSAI 20 ստանդարտով նախատեսված թափանցիկության և հաշվետվողականության սկզբունքներով, հաշվեքննության (ստուգման) օբյեկտների ղեկավարների բոլոր առարկությունները և բացատրությունները կցել է ընթացիկ եզրակացություններին՝ դրանք դարձնելով հրապարակային: Հաշվեքննողների գործողությունները հաշվեքննության (ստուգման) օբյեկտների կողմից չեն բողոքարկվել:

Ինչպես բոլոր ընթացիկ եզրակացությունները, այնպես էլ՝ սույն տարեկան հաղորդումը, գերծ է օրենքով գաղտնիք պարունակող և անհատական տվյալներից:

2018 թվականի տարեկան ծրագիրը Հաշվեքննիչ պալատը կատարել է Հաշվեքննիչ պալատի հաշվեքննություն իրականացնող կառուցվածքային ստորաբաժանումների միջոցով: Հաշվեքննիչ պալատը որոշ դեպքերում պայմանագրային կարգով հաշվեքննության գործընթացում ներգրավել է համապատասխան բնագավառի, ինչպես նաև հաշվեքննության և ստուգման վերաբերյալ հատուկ մասնագիտական գիտելիքներ ունեցող մասնագետներ և փորձագետներ:

Հաշվեքննության ողջ գործընթացը, համաձայն «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 36-րդ հոդվածի 4-րդ մասի 3-րդ կետի պահանջների, հաշվեքննողների կողմից փաստաթղթավորվել է: Հաշվեքննության արդյունքները ձեռք են բերվել անաչառ և համակողմանի տեղեկատվության և փաստերի հիման վրա: Տրված բոլոր գնահատականները հիմնված են պատշաճ ապացույցների վրա: Հաշվեքննիչ պալատի և հաշվեքննության որակն ապահովելու նպատակով Հաշվեքննիչ պալատի նախագահի կողմից ապահովվել են հաշվեքննության գործընթացում գործող հիերարխիկ շղթայի (*հաշվեքննող - հաշվեքննության առաջադրանքի ղեկավար - համակարգող անդամ - Հաշվեքննիչ պալատ*) համար նախատեսված ներքին հսկողության բոլոր ընթացակարգերը:

Հաշվեքննիչ պալատն իր գործունեության ընթացքում ամբողջությամբ հետևել է «Հաշվեքննիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 13-րդ հոդվածով սահմանած «քաղաքական չեզոքության» սկզբունքի պահանջներին: Սույն տարեկան հաղորդումը, ինչպես նաև բոլոր ընթացիկ եզրակացությունները գերծ են որևէ «որակումից», որը կարող է վերաբերել բացահայտված անհամապատասխանություններին և խեղաթյուրումներին, ինչպես նաև գերծ են որևէ «կանխատեսումից», որը կարող է առնչվել բացահայտված անհամապատասխանությունների և խեղաթյուրումների հետևանքներին:

ՄԱՍ 1. ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆԻ ՀԱՇՎԵՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ԱՄՓՈՓ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Մշակվել է «Հայաստանի Հանրապետության 2017 թ. պետական բյուջեի կատարման մասին» տարեկան հաշվետվության վերաբերյալ ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի եզրակացությունը, որը հաստատվել է ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի 2018 թվականի մայիսի 21-ի թիվ 3/4 որոշմամբ: 2018 թվականի հունիսի 13-ին Հաշվեքննիչ պալատն Ազգային ժողովում ներկայացրել է ՀՀ կառավարության 2017 թվականի ՀՀ պետական բյուջեի կատարման մասին ՀՀ հաշվեքննիչ պալատի եզրակացությունը: Հաշվեքննիչ պալատի եզրակացությամբ արձանագրվել է 8 հիմնական խնդիր և դրանց մասով ներկայացվել են կոնկրետ առաջարկություններ:

Դեռևս 2008 թվականին պալատն առաջարկել էր պետական բյուջեում արտացոլված բոլոր վարկային և դրամաշնորհային միջոցները շրջանառել գանձապետական միասնական հաշիվ, ինչի արդյունքում արդեն 2010 թվականից վարկային և դրամաշնորհային միջոցների մի մասը սկսեց շրջանառվել գանձապետական համակարգով: Հաշվետու տարվա դրությամբ բոլոր վարկային և դրամաշնորհային միջոցները շրջանառվում են գանձապետական համակարգով:

Սակայն, պետության կամ համայնքների կողմից հիմնադրված կազմակերպությունների ֆինանսական հոսքերի մի մասի շրջանառությունը մինչ օրս չի տեղափոխվել գանձապետական համակարգ: Խոսքը ՀՈԱԿ-ների, հիմնադրամների և բաժնետիրական ընկերությունների մասին է:

Հաշվեքննիչ պալատի կողմից առաջարկվել է միջոցառումներ ձեռնարկել «Գանձապետական համակարգի մասին» ՀՀ օրենքի 14-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանված պահանջի ապահովման համար ՀՈԱԿ-ների, հիմնադրամների և բաժնետիրական ընկերությունների հաշիվները առևտրային բանկերից գանձապետական միասնական հաշիվ տեղափոխելու մասով: Ներկա դրությամբ խնդիրը լուծված է մասնակի, մասնավերապես ՊՈԱԿ-ների հաշիվները տեղափոխվել են գանձապետարան, իսկ ՀՈԱԿ-ների, հիմնադրամների և բաժնետիրական ընկերությունների հաշիվները՝ ոչ:

Հաշվեքննիչ պալատն անդրադարձ է կատարել պետական բյուջեի հիմքում ընկած ոչ ֆինանսական ցուցանիշներին: Մասնավորապես, ծախսային միջոցառումներից 17.4%-ի գծով ոչ ֆինանսական ցուցանիշ ընդհանրապես սահմանված չի եղել, իսկ 59.3%-ի գծով սահմանված է եղել միայն մեկ տեսակի ոչ ֆինանսական ցուցանիշ (հիմնականում քանակական), ինչն անբավարար է նշված միջոցառումների արդյունքների լիարժեք գնահատումն ապահովելու համար:

Հաշվեքննիչ պալատի կողմից առաջարկվել է սահմանել՝ ոչ ֆինանսական ցուցանիշներ այն քաղաքականության միջոցառումների գծով, որոնց համար այդպիսիք դեռևս սահմանված չեն, ոչ ֆինանսական ցուցանիշների տեսակային առավել լիարժեք կազմ, և բարձրացնել ոչ ֆինանսական ցուցանիշների պլանավորման և կատարման գործընթացի նկատմամբ հետևողականությունը: 2019 թվականից սկսած տեղի է ունեցել անցում ծրագրային բյուջետավորման:

Եզրակացությամբ արձանագրվել էր օրենսդիր մարմնի արտաբյուջետային հաշիվների պլանավորման նկատմամբ բավարար վերահսկողության հնարավորություն բացակայության մասին, քանի որ այդ միջոցները տնօրինող գերատեսչություններն իրենք են որոշում իրենց արտաբյուջետային մուտքերը և դրանց հաշվին իրականացվող ելքերը: Այս մասով առաջարկվել է ՀՀ պետական

բյուջեի մասին օրենքի նախագծում ներառել արտաբյուջետային մուտքերն ու ելքերը: Այդ կապակցությամբ 2018 թվականին ՀՀ կառավարության կողմից ձեռնարկվել են միջոցառումներ և արտաբյուջետային միջոցները ներառվել են «Հայաստանի Հանրապետության 2019 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքում:

Ըստ Հաշվեքննիչ պալատի եզրակացության, պետական բյուջեի կատարման տարեկան հաշվետվության մեջ արտացոլված թվերը եղել են արժանահավատ, իսկ «2017 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված պահանջները՝ կատարված: